

KS. DR WOJCIECH WITKOWSKI SDB – asystent, Katedra Prawa Kanonizacyjnego i Sakramentów Świętych, Instytut Prawa Kanonicznego, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II
adres do korespondencji: Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin
e-mail: boski4@poczta.onet.pl

Prawno-procesowe ograniczenia w gromadzeniu dowodów w sprawach o nieważność małżeństwa

Streszczenie

Artykuł dotyczy etapu dowodowego w sprawach o nieważność małżeństwa. Przepisy odnoszące się do tego etapu procesowego, nie ograniczają się jedynie do wymienienia i zdefiniowania możliwych w procesie kanonicznym środków dowodowych. W zdecydowanej większości są to normy, które należy zachować przy zbieraniu dowodów. Wśród tych norm należy wskazać wprost te, które można określić jako prawno-procesowe ograniczenia w gromadzeniu dowodów. Pierwszy rodzaj ograniczeń stanowią zakazy dowodowe, które zabraniają dostarczania i przyjmowania określonych dowodów. Wśród nich są: zakaz dotyczący dowodów niegodziwych oraz zakaz składania przez niektóre osoby zeznań w charakterze świadka (np. spowiednik, strona lub sędzia w danej sprawie). Kolejną grupę stanowią ograniczenia zbliżone do zakazów, ale nie mają one charakteru absolutnego, ponieważ w określonych okolicznościach mogą być uchylone przez sędziego. Do nich można zaliczyć dopuszczenie dowodów utajnionych oraz zeznań osoby małoletniej poniżej czternastego roku życia lub upośledzonej umysłowo. Ważna grupa ograniczeń wynika z praw osobowych. Według tych norm nie można zobowiązać do złożenia zeznań osób objętych tajemnicą urzędową lub zawodową oraz obawiających się naruszenia ich dóbr osobistych. Należy wskazać również na wymogi merytoryczne i formalne przedkładanych dowodów. Wiele ograniczeń przy gromadzeniu dowodów będzie dotyczyło przestrzegania procedury sądowej. Do ograniczeń proceduralnych należy zaliczyć przestrzeganie terminów składania dowodów oraz miejsca i sposobu ich przeprowadzenia.

Słowa kluczowe: proces kanoniczny, sędzia, strony, zakaz dowodowy, dowód niegodziwy

The Legal and the Procedural Limitations in Collecting Proofs in Nullity of Marriage Cases

Summary

This article applies to the evidentiary procedure in cases of nullity of marriage. The legal provisions which relate to this stage of the process are not limited only to mentioning and defining possible canonical proofs in the process. These norms, in the great majority should be taken during the gathering of the proofs. Among these legal provisions we should indicate directly at those, that can be described as legal and procedural limitations in collecting proofs. The first type of limitations are proof prohibitions, which prohibit the delivery and acceptance of certain facts. Among these are: a ban on illicit proof and the ban on giving testimony by some people as a witness (e.g. a confessor, a party or a judge in a particular case). Another type consists of limitations which are similar to bans. This group has not an absolute character, because in defined circumstances the judge may waive them. These may include: the acceptance of secret proofs or the testimony of minors below the fourteenth year of age

and those of limited mental capacity. An important group of limitations stems from personal rights. According to these norms, persons which are bound by professional secrecy or whose fear that from their own testimony ill repute, dangerous hardships, or other grave evils will befall them, their spouses, or persons related to them by consanguinity or affinity, cannot be forced to give testimony. It should be noted also to the substantive and formal requirements of presented proofs. Many limitations in collecting proofs will concern the adherence to judicial procedure. The procedural limitations can include the legal provisions relating to adherence to deadlines for submitting proofs and norms concerning the place and manner of the taking of proofs.

Key words: canonical trial, judge, parties, proof prohibition, illicit proof

Information about Author: REV. WOJCIECH WITKOWSKI SDB, Ph.D. – assistant, Department of Canonization Law and Sacramental Law, Institute of Canon Law, Faculty of Law, Canon Law and Administration at the John Paul II Catholic University of Lublin, Al. Raławickie 14, 20-950 Lublin, Poland; e-mail: boski4@poczta.onet.pl